

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Praha

Inspekční zpráva

Základní škola Praha - Lipence, Černošická 12

Černošická 12/168, 155 31 Praha - Lipence

Identifikátor školy: 600 038 335

Zřizovatel: MÚ Městská část Praha - Lipence, K obci č.p. 47, 155 31 Praha - Lipence

Školský úřad Praha 5, Na Valentince 5, 150 00 Praha 5 - Smíchov

Termín konání orientační inspekce: 3. a 4. října 2000

Čj.	010 1304/00-5107
Signatura	oa5cu102

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Praha – Lipence, Černošická 12, je zálohovou organizací. V tomto školním roce poskytuje v deseti třídách základní vzdělání 195 žákům 1. - 9. ročníku, při kapacitě 350 žáků stanovené rozhodnutím o zařazení do sítě škol. Dvě třídy prvního stupně jsou umístěny na odloučeném pracovišti Na Bambouzku 500. Škola sdružuje ještě školní družinu a školní jídelnu.

Výuka na prvním stupni probíhá podle vzdělávacího programu čj. 16 847/96-2, Základní škola, žáci na druhém stupni jsou vzděláváni podle vzdělávacího programu čj. 12 035/97-20, Obecná škola. Škola nabízí vzdělávání části žáků v oddělení s rozšířenou výukou jazyků.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Kvalita vzdělávání na prvním stupni

Škola má v 1. – 5. ročníku šest tříd. Výuka je až na dále uvedené dílčí nedostatky v souladu se zvoleným vzdělávacím programem. Oproti závaznému učebnímu plánu mají žáci oddělení 3. ročníku s rozšířenou výukou jazyků dvě hodiny českého jazyka navíc. Ostatní žáci 3. ročníku mají navíc jednu hodinu českého jazyka a jednu hodinu matematiky. Žáci 4. a 5. ročníku mají navíc jednu hodinu angličtiny. Časová dotace ostatních předmětů odpovídá učebnímu plánu. Tematické plány zpracované učiteli pro jednotlivé předměty jsou sice většinou přehledné a podrobné, postrádají však některé důležité složky předmětů (čtení, výchova ke zdraví) nebo aspekty vzdělávacího procesu (tematizace učiva, mezipředmětové souvislosti) a někdy až slepě kopírují používané učebnice. V některých případech nemá nepromyšlené plánování vazbu na zvolený vzdělávací program, což se v minulém školním roce projevilo dílčím nerespektováním osnov: Do výuky přírodovědy nebo vlastivědy nebyl začleněn blok "výchova ke zdraví" a v 5. ročníku překročila výuka vlastivědy v tématu Evropa rámeček osnov. Příprava učitelů na jednotlivé hodiny byla až na výjimku pečlivá a odpovídala zvoleným výukovým cílům a podmínkám. Stranou pozornosti byla příprava výuky pro žáky se specifickými poruchami učení. Individuální plány pro integrované žáky nejsou zpracovány.

Na výuce se podílí devět učitelů. Z šesti třídních učitelů jsou čtyři s odbornou a pedagogickou způsobilostí, jedna učitelka studuje při zaměstnání učitelství pro první stupeň, zbývající třídní učitelka má vysokoškolské vzdělání pro předškolní výchovu. Ze tří učitelů, kteří dále na výuce participují, má zástupkyně ředitelky, která vyučuje matematiku v 5.r., způsobilost pro výuku na druhém stupni, učitelka tělesné výchovy ve 3.r. je těsně před ukončením studia pro druhý stupeň a učitel angličtiny ve třetím a v jedné skupině pátého ročníku vyučuje bez odborné a pedagogické způsobilosti.

Počátkem tohoto školního roku škola převzala nově vybudovanou přístavbu. Úpravami získala kromě nových kmenových tříd prostor pro zřízení počítačové učebny a samostatné prostory pro školní družinu a jídelnu. Vlastní tělocvičnu škola dosud nemá a pro výuku tělesné výchovy využívá smluvně zajištěné prostory, kam je třeba s žáky dojíždět. Důstojné zázemí zatím nemá ani vedení školy ani učitelský sbor. Výuka probíhá v nové části budovy a na odloučeném pracovišti, ve třídách s tradičně uspořádaným, zčásti novým žakovským nábytkem. Kabinet prvního stupně je vybaven jen základní didaktickou technikou a pomůckami. Chybí moderní počítačové didaktické programy, zvukové nahrávky a videopořady. V tomto srovnání je lépe vybavena školní knihovna, a to zejména novými encyklopediemi, v menší míře odbornou literaturou a již poněkud zastaralou beletrií. Učebnice, které jsou žákům k dispozici, v podstatě odpovídají zvolenému vzdělávacímu

programu. Estetická a informační úroveň prostředí odpovídá potřebám mladšího školního věku. V režimu školy jsou nedostatky v aplikaci psychohygienických požadavků při tvorbě rozvrhu (šest hodin v pondělí v jednom sledu ve 3.r. a v pátek v 5.r., 3 hodiny českého jazyka v jednom sledu v pátek ve 2.r.). Ve 3. – 5. ročníku je překročena závazná maximální týdenní dotace. Rezervy jsou i v zařazování prvků aktivní relaxace do výuky.

Ve vyučování je uplatňován převážně frontální způsob, obsahově odpovídající osnovám a konvenující zkušenostnímu pojetí výuky většiny vyučujících. Řízení činností zvládají učitelé většinou s přehledem, daným delší praxí, přílišné spoléhání na rutinu nebo naopak menší míra zkušeností (u začínajících učitelů) však občas vede k neefektivnímu nakládání s časem. Stavba hodin často vychází ze střídání osvědčených činností a z postupů, které nabízejí učebnice. Práce s učebními texty a řízený rozhovor jsou nejfrekventovanějšími metodami, které se někdy až stereotypně střídají. V části výuky převažuje aktivita učitelů nad aktivitou žáků a zvláště ke konci vyučovacích hodin jsou na dětech patrné známky únavy a nudy. S různou mírou úspěšnosti se učitelé snaží respektovat didaktické zásady a oživit vyučování větší názorností, případně i s využitím didaktické techniky. V části výuky se některým učitelům daří základní metody doplňovat dalšími, pro děti atraktivnějšími postupy (např. didaktickou hrou, skupinovou prací). Část této metodicky pestřejší výuky poskytuje dětem kromě vysokého standardu věcné správnosti i více příležitostí k jejich osobnostnímu rozvoji zvláště tím, že vytváří dostatek prostoru pro činnostní učení a pro formování vlastního úsudku. Vnitřní diferenciací podle individuálních schopností žáků není uplatňována, a to ani v případě žáků se specifickými vývojovými poruchami učení ani u žáků s rozdílnou úrovní vstupních dovedností. Péče o žáky se specifickými vzdělávacími potřebami je spíše spontánní než systematická, závisí na osobnostním přístupu jednotlivých učitelů. V malé části výuky se v souvislosti s nejasným pedagogickým záměrem objevuje nesystematická, metodicky nezvládnutá práce učitele, jejímž důsledkem je nízká efektivita vyučování. Okrajově se ve výuce objevují věcné chyby, které znehodnocují jinak standardní úroveň výchovně vzdělávací práce.

Aktivita žáků je velkou měrou ovlivněna jejich ochotou vyhovět požadavkům učitelů a jen v menší míře je probouzena specifickými motivačními postupy. Převažuje prosté seznámení žáků s učivem nebo s cílem hodiny a jen část učitelů uvádí probírané učivo do souvislostí s jinými předměty, s praxí nebo s životní zkušeností dětí. Žáci mají dostatek času k procvičení učiva, ale jen u některých učitelů dostávají příležitost aplikovat ho způsobem, který jim poskytuje prostor pro prezentaci vlastního názoru nebo který je vede k autentickému prožitku. Případné nejasnosti učitelé dětem ochotně vysvětlují, pochopení látky však ne vždy efektivně ověřují. Hodnocení se často omezuje na obecné slovní povzbuzení nebo mírné pokárání. Klasifikace je s ohledem na věk dětí přiměřená a většinou plní i úlohu pozitivní motivace, chybí však její kritéria, zdůvodňování a systematické uplatňování. Podle zápisů v žákovských knížkách neměly některé děti v loňském školním roce žádné známky z výchov, jindy známky v žákovské knížce neodpovídaly závěrečné klasifikaci. Žáci většinou nejsou vedeni k sebehodnocení a ke vzájemnému hodnocení. Podle údajů v povinné dokumentaci školy při závěrečném hodnocení žáků se specifickými poruchami učení učitelé respektují jejich možnosti.

Učitelé jednájí s žáky vlídně, s přirozenou autoritou, s tolerancí přiměřenou věku dětí. Styl jejich komunikace umožňuje dětem pracovat v prostředí vzájemné důvěry a odpovídající náročnosti. U některých učitelů je jejich partnerské jednání s dětmi na příkladné úrovni, ve spojení s užíváním kooperativních technik učení vede k sociálnímu rozvoji dětí a naplňuje výchovné poslání školy. Pokusy o kooperativní učení se však objevují jen ve výrazně menší části výuky. Ojedinele se v jednání učitele odráží jeho vnitřní nejistota, způsobená jeho nedostatečným metodickým zázemím.

Hodnocení kvality vzdělávání na prvním stupni

Na základě pouze vyhovujícího plánování a v průměrných podmínkách je na prvním stupni uplatňována běžná organizace a převážně základní formy a metody výuky. Tato oblast výuky je průměrná. V oblasti motivace a hodnocení jsou pozitiva a negativa téměř v rovnováze, interakce a komunikace je velmi dobrá. Malá část výuky je ve všech hodnocených oblastech velmi dobrá.

Kvalita vzdělávání sledovaného při orientační inspekci je průměrná.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Ředitelka školy vychází při plánování práce z koncepce, kterou předložila při konkurzu. Některé záměry této koncepce (přechod na vzdělávací program Obecná škola na prvním stupni) zatím nebyly realizovány, zejména pro vytižení vedení školy probíhajícími stavebními úpravami. Roční plán ještě nebyl zpracován, týdenní plány vycházejí z aktuálních potřeb školy. Nedostatky má ředitelka v plánování výuky jednotlivých předmětů podle učebních plánů (viz hodnocení kvality vzdělávání), chybí i individuální vzdělávací plány pro žáky se specifickými vzdělávacími potřebami.

Organizační uspořádání vychází z potřeb a velikosti školy a umožňuje operativní řízení. Kompetence zástupkyně ředitelky jsou stanoveny. Jak dokládají podrobné zápisy z jednání pedagogické rady a publikovaný seznam uložených úkolů, je pedagogická rada funkčním poradním orgánem ředitelky, který projednává i aktuální provozní problémy školy. Chybí projednávání kvality vlastní pedagogické práce a promyšlená koordinace výuky. Metodické orgány nejsou vytvořeny, což se projevuje nejen na kvalitě výuky učitelů bez odpovídající odborné a pedagogické způsobilosti a jistými stereotypy ve stylu práce většiny učitelů, ale i v dílčím nerespektování osnov a nedostatky při klasifikaci žáků (viz hodnocení kvality vzdělávání). Vybraná povinná dokumentace školy je vedena jen s drobnými formálními nedostatky, vnitřní řád školy pro žáky je především výčtem jejich povinností. Informační systém je až na uvedené výhrady (klasifikace) funkční a odpovídá potřebám školy. Informace o prospěchu a chování dětí mohou jejich rodiče získat na standardních třídních schůzkách. Výroční zpráva je zpracována spíše formou statistického výkazu a některé údaje, které uvádí, jsou nepřesné nebo neúplné (název školy, učební plány, plnění osnov, praxe a způsobilost učitelů, zjištění ČŠI, mimoškolní aktivity).

Ředitelka školy upřednostňuje demokratický, participativní styl řízení s účastí pracovníků. Opírá se o zkušenosti své zástupkyně a uplatňuje operativní řízení, které zohledňuje aktuální situaci ve škole a reflektuje i výsledky kontrolní činnosti. Při rozdělování úkolů zohledňuje schopnosti pracovníka, jeho odborné zaměření a ochotu podílet se na daném úkolu. Ředitelka školy podporuje studium při zaměstnání i další vzdělávání učitelů, nyní především ve vztahu k potřebám školy. Stanovila a zveřejnila kritéria pro přiznání osobního ohodnocení pracovníků.

Kontrolní činnost si vedení školy neplánuje a vychází z vlastních zkušeností, z aktuálních událostí a potřeb. Ředitelka zná kvalitu práce jednotlivých učitelů, což se potvrdilo při společných hospitacích s ČŠI. Výsledky hospitací i všech ostatních kontrol vedení školy s pedagogickými pracovníky projednává, chybí však přijetí opatření k odstranění zjištěných nedostatků a jejich následná kontrola. Vedení pravidelně a pečlivě kontroluje kvalitu povinné dokumentace, což je patrné z její dobré úrovně. Systematická pozornost není věnována oblasti péče o děti se specifickými vzdělávacími potřebami. Ve vztahu k dodržování osnov na prvním

stupni je kontrolní systém nefunkční. Vnitřní evaluační mechanismy nejsou vytvořeny.

Hodnocení kvality řízení

V oblasti plánování má škola výrazné nedostatky v dílčím nerespektování učebních plánů zvoleného vzdělávacího programu a v přípravě výuky pro integrované žáky. Organizování odpovídá velikosti školy a délce řídicí praxe ředitelky. Jeho nedostatkem je absence metodických orgánů, která se citelně projevuje v kvalitě výuky. Kvalita organizování je průměrná. Vedení a motivování má spíše nadprůměrnou úroveň. Kontrolní mechanismy mají vzhledem k tomu, že nezabránilly dílčímu nerespektování osnov, a pro absenci vnitřní evaluace pouze vyhovující úroveň.

Kvalita řízení posuzovaná v návaznosti na sledovanou výuku je průměrná.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Zakládací listina ze dne 27. 11. 1995.
- Rozhodnutí o zařazení do sítě škol čj. ŠÚ/861/99/Vei ze dne 29. 11. 1999.
- Třídní knihy 1. – 5.r. za školní rok 1999-2000 a 2000-2001.
- Vybrané třídní výkazy a katalogové listy žáků vztahující se ke školnímu roku 2000-2001.
- Vybraná osobní dokumentace žáků.
- Vnitřní řád školy pro žáky ze dne 4. září 2000.
- Rozvrh hodin prvního stupně pro školní rok 2000-2001.
- Záznamy z pedagogické rady.
- Doklady o vzdělání učitelů, kteří se dělí o výuku na prvním stupni.
- Dotazník pro ředitele školy.
- Podkladová dokumentace ČŠI.
- Zahajovací výkaz pro školní rok 2000-2001.
- Výroční zpráva školy za školní rok 1999-2000.
- Kriteria pro přiznání osobního ohodnocení.
- Seznam žáků se SPU.
- Výběr žakovských sešitů.
- Výběr žakovských knížek.
- Hospitační záznamy ČŠI.

ZÁVĚR

Ve škole byla provedena orientační inspekce zaměřená na posouzení kvality výuky na prvním stupni. Kvalita řízení školy byla sledována a hodnocena ve vztahu ke sledované výuce.

Pozitiva:

- výrazné zlepšení materiálních podmínek uvedením nové části budovy do provozu
- další vzdělávání učitelů vychází z potřeb školy

Negativa:

- dílčí nerespektování učebních plánů a osnov ve výuce na prvním stupni
- nepromyšlená koordinace výuky na prvním stupni, která souvisí s absencí metodických orgánů

Kvalita vzdělávání na prvním stupni je průměrná. V oblasti řízení školy jsou ve vztahu ke sledované výuce pozitiva a negativa téměř v rovnováze.

Vzhledem k dílčímu nerespektování učebního plánu ve sledované oblasti vzdělávání nejsou finanční prostředky přidělené ze státního rozpočtu vynakládány efektivně.

Celková úroveň školy je průměrná.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektor

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Vedoucí týmu

Zdeněk Bělecký

.....

V Praze dne 16. října 2000

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy:

Razítko

Zdeňka Masnerová

.....

Podpis ředitelky

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnoticí stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>
Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad Praha 5	2000-11-22	010 1455/00-5107
Zřizovatel MČ Praha - Lipence	2000-11-22	010 1456/00-5107

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Nebyly vzneseny